

האוניברסיטה העברית בירושלים
התכנית ליידש

הריאליזם הדמוני של יצחק בשביס-זינגר
קורס מספר 18874

יום ג' 12:30 - 14:00 שיעור ותרגיל

אביב 2018 / תשע"ח
פרופ' דויד רוסקיס

שעות קבלה: ביבמי ב', בתיאום מראש, חדר 6302 רוח, טלפון: 5883617-02

David.Roskies@mail.huji.ac.il

תיאור הקורס: בשיעור נערוך היכרות עם יצירות המופת של יצחק בשביס-זינגר, שנכתבו בפולין ובארצות הברית; נעיין בריאליזם הדמוני לסוגיו ונבחן את מקורות הרוע בעולמו הבדיוני והפנטסטי של סופר מרתק ורב-פנים זה.

דרישות הקורס והרכב הציון הסופי

1. נוכחות חובה.
2. השתתפות פעילה בקורס - עמידה במטלות, קריאת מקורות וספרות משנית וכו'.
3. עבודת אמצע סמסטר: השוואה יסודית בין זיידל כהן וגיפל תס. היקף העבודה בין חמישה לשמונה עמודים. את העבודה יש להגיש עד לתאריך ה-23 באפריל ללא יוצא מן הכלל. משקל העבודה הוא 40% מהציון הסופי.
4. המטלה הסופית בקורס היא מבחן בית. השאלות יימסרו לכם בשיעור האחרון.
5. המועד למסירת המבחן הוא ה-..... (בדרך כלל 72 שעות)

כל המקורות הראשיים והמשניים (חוץ מאלה שאפשר להשיג באינטרנט) מופיעים ב**מקראה** שאותה ניתן לרכוש ב.מרכז לשירותי משרד של האוניברסיטה. כמו כן, אפשר לרכוש את הרומן **שונאים: סיפור אהבה** (ספריית פועלים תשל"ט) ב"אקדמון".

19 בפברואר הנס והבנתו

מדוע צעקו האוויזים (1956) – מיידש: צבי ארד **אילו עמודים בקובץ?**
נאום פרס נובל (1978) – מאנגלית: ענבל שגיב **יש לתת מראה מקום ברור**

24 בפברואר הריאליזם הדמוני: פרשת הרב ביינוש אשכנזי

***השטן בגוריי** (1933), חלק א' – מיידש: מ. ליפסון

5 במרץ הריאליזם הדמוני: פרשת רכלה בבד

***השטן בגוריי**, חלק ב'

אברהם נוברשטרן, "הפרק האחרון: אפוקליפסה והיסטוריה ביצירתו של יצחק בשביס",
קסם הדמדומים: אפוקליפסה ומשיחיות בספרות יידיש, ירושלים 2003, עמ' 334-356
 12 במרץ הריאליזם הדמוני: פרשת הדיבוק ובעיית הסיום

*השטן בגוריי, הסיום העממי

19 במרץ תש"ג/1943, שנת המפנה

*בעיות היידיש באמריקה (1943) **יש לתת מראה מקום ברור.**

איתמר אבן-זוהר וחנא שמרוק, "לשון אותנטית, מסירת דיבור אותנטי: עברית ויידיש",
הספרות 30-31 (1981), עמ' 82-87

ג'נט האדה, **יצחק בשביס זינגר: ביוגרפיה**, תל אביב 2009, פרקים 5-6. **אילו עמודים?**

26 במרץ סיפור על שכל וכפירה

*זיידלוס הראשון (1943) – מיידיש: מ. ליפסון **יש לתת מראה מקום ברור**

2 באפריל סיפור על אהבה ואמונה

*גימפל תם (1945) – מיידיש: מ. ליפסון **יש לתת מראה מקום ברור**

דן מירון, "סבילות וסיפור: לקסמו של בשביס-זינגער", **הספרייה העיוורת: פרוזה מעורבת**, תל אביב 2005, עמ' 37-50

Ruth R. Wisse, "Holocaust Survivor," *The Schlemiel as Modern Hero* (Chicago, 1971),
 chap. 4. **אילו עמודים?**

9 – 23 באפריל חופשת פסח

23 באפריל	עבודת אמצע סמסטר
-----------	-------------------------

30 באפריל בין חכם ותם: השוואה בין זיידל כהן וגימפל תם

7 במאי בין גאולה ושואה

*מעשה טישביץ (1959) – מיידיש: מנחם פרי

אברהם נוברשטרן, "הפרק האחרון: אפוקליפסה והיסטוריה ביצירתו של יצחק בשביס",
קסם הדמדומים: אפוקליפסה ומשיחיות בספרות יידיש, ירושלים 2003, עמ' 373-383.

14 במאי	<u>קול אישה</u>	*צייטל וריקל (1966) – מיידיש: ענת אדרת
		Joseph Sherman, "Scrutinizing the Shtetl: I. B. Singer's 'Tseytl un Rikl,'" <i>Prooftexts</i> 15 (1995), pp. 129-144
21 במאי	<u>המציאות האחרת</u>	*הקפטריה (1968) – מיידיש: מתן חרמוני
		*המציאות האחרת: דברים על הספר ועל המחקר הפסיכי (1966) – מיידיש דוד פאיאנס
		Tzvetan Todorov, <i>The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre</i> (trans. : Richard Howard), Ithaca 1975), chap. 2. אילו עמודים?
28 במאי	<u>יום הסטודנט</u>	
4 ביוני	<u>שבועות</u>	
11 ביוני	<u>שורדים ומאהבים</u>	
		שונאים: סיפור אהבה (1966) – מאנגלית: ישראל זמיר
		נתן כהן, 'המבע העקיף: ייצוג השואה ביצירתו הספרותית של יצחק בשביס זינגר', בשביל הזיכרון 8 (2011), עמ' 32-37.
18 ביוני	<u>שדים באמריקה</u>	
		שונאים: סיפור אהבה
הספרות		הגר ינאי, "השדים שלא עלו ארצה: הרהורים על גורלו של יצחק בשביס זינגר ועל העברית", עם שתי הרגליים עמוק בעננים: פנטסיה בספרות העברית (עורכות: הגר ינאי ודניאלה גורביץ'), תל אביב 2009, עמ' 149-158.

ביבליוגרפיה נבחרת

איתמר אבן-זוהר וחנא שמרוק, "לשון אותנטית, מסירת דיבור אותנטי: עברית ויידיש", **הספרות** 30-31 (1981), עמ' 82-87.

שולמית אלמוג (עורכת), פניני נובל, חיפה 2007, עמ' 87-94.

יצחק בשביס, "בעיות היידיש באמריקה", דרום (בואנוס איירס), 1943, עמ' 132-134.

יצחק בשביס, **השטן בגוריי: מעשה משכבר מימים וסיפורים אחרים**, מיידיש: מ. ליפסון, תל אביב 1953, עמ' 149-9, 203-215, 269-286.

יצחק בשביס-זינגר, דברים על הספר ועל המחקר הפסיכי, בתוך אהרן צייטלין, **המציאות האחרת: הפאראפסיכולוגיה ותופעות הפאראפסיכיות**, מיידיש דוד פאיאנס, תל-אביב, יבנה, 1966, עמ' 9-12.

יצחק בשביס זינגר, "הקפטריה", מיידיש: מתן חרמוני, מתוך **אמריקה: העולם החדש ביידיש ובעברית** (מתן חרמוני עורך), עם עובד 2012, עמ' 153-180.

יצחק בשביס-זינגר, "מדוע צעקו האוויזים", מתוך **בית הדיון של אבא**; מיידיש צבי ארד, תל-אביב: ספרית פועלים, תש"ס 1979.

יצחק בשביס-זינגר, "מעשה טישוויץ", מיידיש: מנחם פרי, **סימן קריאה** 9 (1979) עמ' 149-154.

יצחק בשביס-זינגר, "צייטל וריקל", מיידיש: ענת אדרת, **הארץ** 01/10/2006.

ג'נט האדה, **יצחק בשביס זינגר: ביוגרפיה**, תל אביב 2009.

הגר ינאי, "השדים שלא עלו ארצה: הרהורים על גורלו של יצחק בשביס זינגר ועל הספרות העברית", **עם שתי הרגליים עמוק בעננים: פנטסיה בספרות העברית. מבחר מאמרים**, (הגר ינאי ודניאלה גורביץ' עורכות) תל אביב 2009, עמ' 149-158.

נתן כהן, 'המבע העקיף: ייצוג השואה ביצירתו הספרותית של יצחק בשביס זינגר', **בשכיל הזיכרון** 8 (2011), עמ' 32-37.

דן מירון, "סבילות וסיפור: לקסמו של בשביס-זינגער", **הספרייה העוורת. פרוזה מעורבת: 1980-2005**, ידיעות אחרונות תל אביב 2005, עמ' 37-50.

אברהם נוברשטרן, "הפרק האחרון: אפוקליפסה והיסטוריה ביצירתו של יצחק בשביס", **קסם הדמדומים: אפוקליפסה ומשיחיות בספרות יידיש**, ירושלים 2003, עמ' 334-356, 373-383.

חנא שמרוק, "מגוון הצורות המונולוגיות בסיפוריו של יצחק בשביס-זינגר", יצחק באשעוויס-זינגער, **דער שפיגל און אנדערע דערציילונגען**, ירושלים 1975, עמ' ז-זכט.

David G. Roskies, "The Demon as Storyteller: Isaac Bashevis Singer," *A Bridge of Longing: The Lost Art of Yiddish Storytelling* (Cambridge: Harvard University Press, 1995), chap. 8. **אילו** **עמודים?**

Naomi Seidman, *Faithful Renderings: Jewish-Christian Differences and the Politics of Translation* (University of Chicago Press, 2006), 263-75

Joseph Sherman, "Scrutinizing the Shtetl: I. B. Singer's 'Tseytl un Rikl,'" *Prooftexts* 15 (1995): 129-44

Joseph Sherman, "Bashevis Singer and the Jewish Pope," in Seth L. Wolitz, ed. *The Hidden Isaac Bashevis Singer*. Austin: University of Texas Press, chap. 2. אילו עמודים

Tzvetan Todorov, *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*, translated from the French by Richard Howard (Ithaca: Cornell University Press, 1975), chap. 2.

Ruth R. Wisse, "Holocaust Survivor," *The Schlemiel as Modern Hero* (Chicago: Chicago University Press, 1971), chap. 4

הצעות לנושאים למבחן סיום קורס

1. פולין באמריקה: מיצחק בשביס ל- *Isaac Bashevis Singer*
2. נשים נרדפות ביצירתו של בשביס.
3. דימוייה של אמריקה ביצירתו של בשביס.
4. הריאליזם הדמוני: דבר והיפוכו.
5. הגיבור(ה) האינטלקטואלי(ת) ביצירתו של יצחק בשביס.
6. בעיית הסיום מהשטן בגוריי ועד שונאים.
7. מחורבן לחורבן: תגובתו של בשביס לשואה.
8. השדים כמספרים וגיבורים.
9. "יש הבדל בין הכוחות שיוצרים רומן לבין הכוחות שיוצרים סיפור קצר." (הגר ינאי, 'השדים שלא עלו ארצה: הרהורים על גורלו של יצחק בשביס זינגר ועל הספרות העברית', גרף 2009, עמ' 153.) מהם שני כוחות אלה?
10. דמיון ושוני בין יצחק בשביס לש"י עגנון.
11. בשביס-זינגר כמספר אוטוביוגרפי.